

Medieanalys

Yttrande-, mötes- och föreningsfrihet

De fem journalistiska regler du använde för att hitta fel i de fiktiva nyhetssändningarna är viktiga för att ge en rättvisande bild av vad som händer i världen. Vare sig det är en journalist på TV, eller en influencer på sociala medier, behöver de utgå från reglerna för att beskriva verkligheten så korrekt som möjligt.

Ringbogymnasiet i Björkö finns inte på riktigt, och nyhetsrapportering du fick ta del av i Finn fem fel är påhittad, även om exemplen kan upplevas verkliga. Men frågorna som nyhetssändningarna handlar om - yttrande-, mötes- och föreningsfriheten - är högst aktuella i Sverige idag.

Yttrande-, mötes-, och föreningsfriheten

Yttrande-, mötes-, och föreningsfrihet är grundläggande mänskliga rättigheter för att vi ska kunna delta i det politiska, ekonomiska och sociala livet. Utan dem kan vi inte leva i ett fritt samhälle, ta del av information eller uttrycka våra åsikter, tankar och idéer. De behövs för att kunna hålla makthavare ansvariga, och påverka samhället som vi lever i.

Liksom i många delar av världen ser vi även i Sverige brister i dessa rättigheter. Vissa grupper och yttranden, och vissa samhällsfrågor brister mer än andra. Flera personer som deltagit i klimatprotester har åtalats och dömts för sabotage. Sabotage är en allvarlig brottsrubricering som tidigare inte använts för att åtala människor som deltagit i demonstrationer.

Uppgift

Din uppgift är att välja ut två eller tre olika rapporteringar om en och samma händelse med koppling till yttrandefriheten och analysera dem med hjälp av samma regler som du använde i "Finn fem fel". Målet är att upptäcka likheter och skillnader i budskapen beroende på vilka val avsändaren gör.

STEG 1:

Välj ut aktuellt ämne, en händelse, eller en fråga som handlar om yttrande-, mötes- och föreningsfriheten.

STEG 2:

Leta upp och välj ut två eller tre olika medier som rapporterat om samma ämne, händelse eller fråga.

Det är bra att undersöka om det finns skillnader i hur olika medier rapporterar. Försök få med någon **traditionell media** (t.ex. public service, tv-kanaler, dags- och kvällstidningar, radio), **sociala medier** (t.ex. tiktok, youtube, bloggar) och/eller så kallad **alternativ media**.

STEG 3:

Använd dig av de fem reglerna och undersök om avsändaren följer eller bryter mot reglerna. Ett sätt är att läsa, lyssna eller se på innehållet flera gånger. För varje gång fokuserar du extra mycket på en av reglerna.

STEG 4:

Sammanfatta och skriv ner vad du kommit fram genom att besvara dessa frågor:

- Vilken fråga/händelse/ämne har jag valt?
- Vilka medier har jag valt och vilka är avsändarna?
- Vilka fel och brister hittade jag och hur påverkade de budskapet?

STEG 5:

Redovisning

Medieanalys

Klimaträttvisa och urfolks rättigheter

De fem journalistiska regler du använde för att hitta fel i de fiktiva nyhetssändningarna är viktiga för att ge en rättvisande bild av vad som händer i världen. Vare sig det är en journalist på TV, eller en influencer på sociala medier, behöver de utgå från reglerna för att beskriva verkligheten så korrekt som möjligt.

Nordvind Energy finns inte på riktigt, och nyhetsrapportering du fick ta del av i Finn fem fel är påhittad, även om exemplen kan upplevas verkliga. Men frågorna som nyhetssändningarna handlar - klimaträttvisa och urfolks rättigheter - är högst aktuella i Sverige idag.

Klimaträttvisa och urfolks rättigheter

Alla mänskliga rättigheter påverkas av klimatkrisen. Stormar, skogsbränder, torka, smältande isar och översvämningar hotar rätten till liv, hälsa, tak över huvudet och rent vatten. De länder som påverkas mest av klimatförändringarna drabbas också mest av klimatomställningen.

Urfolk är särskilt utsatta vid omställningen och drabbas ofta hårdast. Urfolkens marker är av intresse för utvinning av naturresurser och produktion av förnybar energi. Några viktiga rättigheter för urfolk är rätten till kultur, rätt till självbestämmande och rätt till mark.

Europas enda urfolk samerna utsätts systematiskt för stora kränkningar av sina rättigheter. Samer får inte tillräckligt inflytande i politiken och vid gruv-, vindkraftverksbyggen och skogsavverkning. Klimatkrisen i kombination med allt fler byggprojekt som tränger ut renskötseln, jakten och fisket, hotar samiskt språk, kultur och levnadssätt.

Uppgift

Din uppgift är att välja ut två eller tre olika rapporteringar om en och samma händelse med koppling till klimaträttvisa och/eller urfolks rättigheter och analysera dem med hjälp av samma regler som du använde i "Finn fem fel". Målet är att upptäcka likheter och skillnader i budskapen beroende på vilka val avsändaren gör.

STEG 1:

Välj ut aktuellt ämne, en händelse, eller en fråga som handlar om klimatkrisen och/eller urfolks rättigheter.

STEG 2:

Leta upp och välj ut två eller tre olika medier som rapporterat om samma ämne, händelse eller fråga.

Det är bra att undersöka om det finns skillnader i hur olika medier rapporterar. Försök få med någon **traditionell media** (t.ex. public service, tv-kanaler, dags- och kvällstidningar, radio), **sociala medier** (t.ex. tiktok, youtube, bloggar) och/eller så kallad **alternativ media**.

STEG 3:

Använd dig av de fem reglerna och undersök om avsändaren följer eller bryter mot reglerna. Ett sätt är att läsa, lyssna eller se på innehållet flera gånger. För varje gång fokuserar du extra mycket på en av reglerna.

STEG 4:

Sammanfatta och skriv ner vad du kommit fram till genom att besvara dessa frågor:

- Vilken fråga/händelse/ämne har jag valt?
- Vilka medier har jag valt och vilka är avsändarna?
- Vilka fel och brister hittade jag och hur påverkade de budskapet?

STEG 5:

Redovisning

Medieanalys

Kvinnors rättigheter

De fem journalistiska regler du använde för att hitta fel i de fiktiva nyhetssändningarna är viktiga för att ge en rättvisande bild av vad som händer i världen. Vare sig det är en journalist på TV, eller en influencer på sociala medier, behöver de utgå från reglerna för att beskriva verkligheten så korrekt som möjligt.

Öreköping och Projekt Respekt finns inte på riktigt, och nyhetsrapportering du fick ta del av i Finn fem fel är påhittad, även om exemplen kan upplevas verkliga. Men frågorna som nyhetssändningarna handlar om - kvinnors rättigheter - är högst aktuella i Sverige idag.

Kvinnors rättigheter

Mänskliga rättigheter är kvinnors rättigheter. Men i verkligheten utsätts kvinnor ofta för diskriminering bara för att de är kvinnor och har därför svårt att åtnjuta dessa rättigheter. Det har gjort att exempelvis FN antagit en särskild konvention som ska skydda kvinnor mot könsbaserad diskriminering på olika samhällsområden.

Sexuella och reproduktiva rättigheter gäller alla och innebär att kvinnor har rätt att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och fortplantning. Kvinnor har också rätt till skydd mot könsrelaterat våld. En tredjedel av världens alla kvinnor uppges ändå bli utsatta för könsbaserat våld någon gång under sin livstid.

I många länder skyddas inte kvinnor tillräckligt från sexuellt våld. Samtyckeslagstiftning saknas fortfarande i de flesta länder. Det betyder att det fortfarande krävs våld eller hot för att någon ska kunna dömas för våldtäkt. Även i länder med samtyckeslagstiftning, som i Sverige, finns det fortfarande stora brister i hur myndigheterna följer upp och hanterar anmälningar och utredningar.

Uppgift

Din uppgift är att välja ut två eller tre olika rapporteringar om en och samma händelse med koppling till kvinnors rättigheter och analysera dem med hjälp av samma regler som du använde i "Finn fem fel". Målet är att upptäcka likheter och skillnader i budskapen beroende på vilka val avsändaren gör.

STEG 1:

Välj ut aktuellt ämne, en händelse, eller en fråga som handlar om kvinnors rättigheter.

STEG 2:

Leta upp och välj ut två eller tre olika medier som rapporterat om samma ämne, händelse eller fråga.

Det är bra att undersöka om det finns skillnader i hur olika medier rapporterar. Försök få med någon **traditionell media** (t.ex. public service, tv-kanaler, dags- och kvällstidningar, radio), **sociala medier** (t.ex. tiktok, youtube, bloggar) och/eller så kallad **alternativ media**.

STEG 3:

Använd dig av de fem reglerna och undersök om avsändaren följer eller bryter mot reglerna. Ett sätt är att läsa, lyssna eller se på innehållet flera gånger. För varje gång fokuserar du extra mycket på en av reglerna.

STEG 4:

Sammanfatta och skriv ner vad du kommit fram till genom att besvara dessa frågor:

- Vilken fråga/händelse/ämne har jag valt?
- Vilka medier har jag valt och vilka är avsändarna?
- Vilka fel och brister hittade jag och hur påverkade de budskapet?

STEG 5:

Redovisning

